

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19> (дата звернення: 05.04.2020).

2. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 20.01.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17> (дата звернення: 20.03.2020).

3. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення: 05.04.2020).

4. Офіційний сайт Міністерства Юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7818 (дата звернення: 01.04.2020).

5. Типове положення про будинок нічного перебування від 12.05.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0475-06> (дата звернення: 25.03.2020).

6. Виртосу І. Як повернутися до суспільства, або Про соціалізацію екс-засуджених. *Офіційний сайт новин «Українська правда»*. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2014/09/2/179511/> (дата звернення: 03.04.2020).

ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ «ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ»

Козлова А. В.

Студентка II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Бондаренко О. С.

к. ю. н., старший викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Враховуючи актуальність питання інтеграції України до Європейського Союзу, надзвичайно важливою є тема імплементації міжнародних стандартів до вітчизняного законодавства. Європейське суспільство приділяє багато уваги обов'язку гуманного ставлення до тварин на законодавчому рівні, що свідчить не лише про високі моральні цінності суспільства, а й про відчуття відповідальності перед навколишнім середовищем.

Диспозицією статті 299 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) встановлено, що злочини визначається саме жорстоким поведженням з тваринами. Поняття жорстокого поведження не розкривається ККУ, що виявляє певну неточність у тих чи інших злочинних діях. В юридичній науці існує багато поглядів на поняття жорстокості, зокрема Ф. Р. Асціоне вважає що жорстокість це «неприйнятна в суспільстві поведінка, унаслідок якої особа умисно завдає нестерпний біль, страждання, стрес і (або) смерть тварині» [1, с. 54]. Поняття жорстокого поведження з тваринами регламентується Законом України «Про захист тварин від жорстокого поведження» від 21 лютого 2006 р.: «знущання над

тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин» [2].

Відсутність розмежування злочину від своїх законних прав та інтересів є проблемою невизначеності диспозиції кримінально-правової норми. Враховуючи поширеність таких дій, як: умертвіння сільськогосподарських тварин заради отримання продуктів харчування; нацьковування тварин один на одного під час полювання; знищення тварин, що завдають збитки домашньому господарству – надзвичайно важливо визначити відповідне відокремлення допустимого від забороненого. Усі зазначені дії формально відповідають складу злочину, але на даному етапі розвитку нашої країни таке поведіння не вважається аморальним. Для підтвердження цього наведемо приклад: коли мисливець на полюванні нацьковує собаку на лисицю – це відповідає об'єктивній стороні злочину, але звернувшись до абз. 4 ч. 2 ст. 18 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» визначаємо, що забороняється «примушування до нападу одних тварин на інших, крім випадків використання собак мисливських порід, інших ловчих звірів та птахів для полювання» [2]. Тобто зазначена норма містить виключення, що дозволяє вважати правомірним нацьковування тварин один на одного під час полювання.

Вважаємо доцільним доповнити диспозицію статті 299 Кримінального кодексу України доповнити дефініцією «протиправне» поведіння з тваринами.

Безпосереднім об'єктом злочину «Жорстоке поведіння з тваринами» є суспільні відносини, що склалися у сфері гуманного та морального ставлення до тварин. Суспільна небезпека злочину регламентованого ст. 299 ККУ полягає в тому, що агресивна поведінка до тварин стає нормою та шаблоном поведінки до людей.

Аналізуючи диспозицію статті 299 ККУ визначаємо, що предметом злочину виступають хребетні тварини. Тобто чинний ККУ не визначає кримінальну відповідальність за жорстоке поведіння з безхребетними тваринами (на відміну від Кодексу України про адміністративні правопорушення). На нашу думку, таке ставлення до безхребетних тварин не є етичним, адже, чим відрізняється розчленування скорпіона з хуліганських мотивів на очах і дітей, від отруєння щура? Всесвітня декларація прав тварин прийнята 23 вересня 1977 року визначає в статті першій: «всі тварини мають рівні права на існування в умовах меж біологічної рівноваги» [3]. Тобто на міжнародному рівні визначається рівність прав усіх тварин, тому пропонуємо в диспозиції статті 299 ККУ вилучити фразу «що відносяться до безхребетних».

Об'єктивною стороною злочину в кримінальному праві визначається зовнішня видима характеристика сторони злочину, що перебуває у прямому причинно-наслідковому зв'язку між діянням та наслідками, а також час, місце, засоби та знаряддя, спосіб, обстановка вчинення злочину. Аналізуючи 299 статтю ККУ об'єктивна сторона полягає в саме в дії (активна поведінка суб'єкта), яка визначається двома аспектами:

- 1) нацькування тварин одна на одну;
- 2) знущання над тваринами.

На нашу думку, ці два аспекти об'єктивної сторони не повною мірою визначають всі можливі форми вчинення злочину. Важливим питанням є відео та фотозйомка жорсткого поводження з тваринами. У листопаді 2019 року, в соціальних мережах поширилось відео на якому дві дівчини-сумчанки кинули до колодязя двох котів. Але кримінальна відповідальність стосувалась лише дівчат, а особа що робила відеозйомку не понесла жодного покарання, адже об'єктивна сторона злочину визначає лише дві форми його вчинення: нацькування та знущання. Фото та відеофіксація відповідних діянь також мають каратися кримінальним законодавством тому, що це становить суспільну небезпеку. Особа не просто спостерігає за вчиненням злочину, а й фіксує його здійснення. Інший випадок стався з Олексієм Мільчаковим в 2012 році. Чоловік виклав в соціальну мережу фото з відрубаною головою собаки (див. додаток А) та підписав його: «Сьогодні ще раз переконався що собака не лише друг людини, а й хороший шашличок». Поширення таких матеріалів в деякій мірі несе пропаганду жорсткого поводження з тваринами. Особи з несформованою психікою або психічними захворюваннями можуть сприймати дані фото та відеоматеріали як приклад. Крім того, логічно, що особа яка веде фото або відеозйомку таких дій вважає це допустимим та нормальним, що свідчить про її жорстокість та безжалісність.

В Україні поширеними «борцями» з безпритульними тваринами, зокрема собаками є догхантери. І хоча такі особи позиціонують себе «захисниками», насправді ж їхні дії також містять в собі склад злочину «Жорстоке поводження з тваринами». Масове знищення безпритульних тварин, не лише визначається як антигуманне, а ще й наражає на небезпеку навколишнє середовище. Групи тварин можуть переносити різні захворювання. Аби не спричинити таких наслідків вилов тварини здійснюється лише за рішенням відповідного центрального органу виконавчої влади та призначеним органом, якому будуть надані відповідні повноваження. Отже, вилов тварин з подальшим їх умиртвінням має бути кримінально караним.

Отже, аналізуючи вище сказане можна зробити висновок про те, що ст. 299 ККУ потребує вдосконалення, існуюча редакція об'єктивних ознак жорсткого поводження з

тваринами не відображає сучасного стану розвитку суспільних відносин та не забезпечує належний захист. Крім того, зумовлює неоднозначність правозастосування. Саме тому, ми вважаємо, що особливу увагу потрібно звернути на: поняття жорстокості, протиправності; ввести кримінальну відповідальність за фото, відеозймку та догхантерство, а також встановити кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з будь-якими тваринами, а не лише безхребетними.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ascione F. R., Arkov P. Childhood Abuse, Domestic Violence, and Animal Abuse. West Lafayette: Purdue University Press, 1999. 500 p.
2. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 р. № 3447-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15>.
3. Всесвітня декларація прав тварин від 10 грудня 1948 р. URL: <http://www.declarationofar.org/textSign.php>.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАРУГИ НАД МОГИЛОЮ

Савицька І. В.

*Студентка III курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Янішевська К. Д.

*к. ю. н., доцент, ст. викладач кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

На сьогодні в Україні все більш поширеним явищем стає зростання насильства та жорстокості в суспільстві, що прямо впливає на порушення громадського порядку та спокою, а також на формування загальних настроїв серед населення. До таких аморальних вчинків, які зустрічаються все частіше, відноситься таке кримінальне правопорушення, як наруга над могилою, здійснення якої є досить поширеним явищем по всій території держави.

Звертаючись до статичних даних, можна прослідкувати достатньо високий рівень даних кримінальних правопорушень. У період з січня по грудень 2018 року злочинів, кваліфікованих за статтею 297 КК України було обліковано 2030 випадків, у 2019 за такий самий період – 1085. Дійсно за останній рік, кількість випадків знизилась майже вдвічі, однак це не скасовує того факту, що з 2014 року такі показники тільки зростали [2]. Кримінальний кодекс України у статті 297 передбачає кримінальну відповідальність за